

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни
«ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ СИСТЕМИ АЗІЇ ТА АФРИКИ»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма	«Міжнародні відносини та регіональні студії»
вид дисципліни	за вибором
факультет	міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.і.н., доц. Тумаков О. І.

2022/ 2023 навчальний рік

1. Навчальний контент

Розділ 1. Політико-правові системи країн Східної та Південно-Східної Азії

Тема 1. Вступ до курсу. Мета і завдання курсу. Поняття політичної системи, її складові. Сучасні політичні системи: загальна характеристика. Демократичні та антидемократичні політико-правові режими. Авторитаризм. Тоталітаризм. Військові режими.

Сучасні партійні системи: загальна характеристика.

Правові системи: континентальна (романо-германська), англосаксонська, релігійні, звичайно-традиційна. Особливості китайського, японського, індуського, мусульманського права.

Джерела і література до курсу.

Тема 2. Конституційний процес у Китаї в першій половині ХХ ст. Сінхайська революція 1911–1913 рр. і встановлення республіканської форми правління, тимчасова конституція 1912 р. Конституція 1914 р. і боротьба за республіканський лад. Політико-правова система Китаю в умовах дуцзюната, конституція 1923 р. Національна революція 1925–1927 рр. та реалізація гомінданівської моделі політико-правової системи. Конституція 1931 р. Поглиблення суспільно-політичної кризи і конституція Китайської Республіки 1946 р.

Тема 3. Етапи формування політико-правової системи КНР. Проголошення КНР і становлення соціалістичної політико-правової системи. Конституція 1954 р. «Культурна революція» і криза політико-правової системи. Конституція 1982 р. і розвиток політико-правової системи КНР в умовах економічної реформи. Особливості кримінального та цивільного законодавства.

Еволюція політико-правової системи Тайваню.

Тема 4. Етапи формування політико-правової системи Японії. Особливості політико-правової системи традиційної Японії. Сьогунат як форма японської держави. «Революція/реставрація Мейдзі» і модернізація політико-правової системи Японії. Конституція 1889 р.

Політико-правова система Японської імперії в 20–30-ті роки ХХ ст.

Етапи формування політичної системи сучасної Японії. Період реальної багатопартійності (1945–1955 рр.).

Реформи американської окупаційної адміністрації 1945–1947 рр. з політичної перебудови японської держави і суспільства. Конституція 1946 р. Період політичного домінування ЛДП (1955–1993 рр.). «Епоха коаліційних урядів» (з 1993 р.).

Інститут імператорської влади у сучасній Японії.

Тема 5. Особливості політико-правових систем інших країн регіону.
Еволюція політико-правових систем КНДР та Республіки Корея.

Політико-правові системи країн Південно-Східної Азії: загальна характеристика.

Розділ 2. Політико-правові системи країн Південної, Центральної та Західної Азії

Тема 6. Етапи формування політико-правової системи Індії.
Особливості історичного розвитку Індії. Кастова система. Англійське завоювання Індії і формування колоніального апарату управління. Сипайське повстання 1857–1859 рр. і зміни у колоніальному управлінні Індією. Утворення партії Індійський національний конгрес (ІНК). Антиколоніальний рух 1905–1908 рр. і реформи британської адміністрації.

Перемога народів Індії у боротьбі за незалежність. Конституція 1950 р. «Курс Неру» у внутрішній політиці. Політична боротьба у 1960-ті – на початку 1980-х років. Діяльність уряду І. Ганді. Еволюція політико-правової системи Індії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Кастова система у сучасній Індії.

Тема 7. Етапи формування політико-правової системи Ірану.
Особливості політичного режиму шахського Ірану епохи Каджарів. Перші спроби реформ. Іранська революція 1905–1911 рр. Конституційне законодавство 1906–1907 рр.

Особливості політико-правової системи Ірану у 20–30-ті роки ХХ ст. Реформи Реза-шаха Пехлеві.

Зміни у політико-правовій системі Ірану у 1950-ті – середині 1970-х років. Реформи шахського уряду епохи «білої революції».

Антишахська революція 1978–1979 рр. і зміна політичного режиму. Формування політико-правової системи Ісламської республіки Іран. Закон 1982 р. про кримінальні та цивільні покарання. Іранський досвід ісламського розвитку.

Особливості сучасної політико-правової системи Ісламської Республіки Іран.

Тема 8. Етапи формування політико-правової системи Туреччини.
Розбудова османської державності та її особливості. Спроби реформ у Османській імперії наприкінці ХVІІІ – у першій третині ХІХ ст. Модернізація епохи Танзімату та зміни у політико-правовій системі Туреччини. Кримінальний кодекс 1840 р. Конституція 1876 р. та її доля. Молодотурецька революція 1908 р.

Національна революція 1919–1923 рр. Реформи кемалістів зі зміни політико-правової системи Туреччини. Скасування султанату. Проголошення Турецької Республіки. Ліквідація халіфату. Скасування суду шаріату. Конституція 1924 р. Характерні риси політико-правової системи кемалістської Туреччини у 20-ті – середині 40-х років ХХ ст.

Криза кемалізму. Політична боротьба у 50–80-ті роки ХХ ст. Армія у суспільно–політичному житті Туреччини. Військові перевороти 1960, 1971, 1980 років. «Військовий меморандум» 1997 р. Конституції 1961 і 1982 рр. Ісламізм у політичному житті Туреччини наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Спроба військового перевороту у 2016 р.

Особливості сучасної політико-правової системи Туреччини.

Розділ 3. Політико-правові системи країн арабського світу та Африки

Тема 9. «Ісламський ренесанс» і нові тенденції у політичному розвитку арабських країн. Політичне відродження ісламу у ХХ ст. Проблема ісламського радикалізму. «Арабська весна» та її наслідки.

Політико-правові системи арабських країн: загальне та особливе.

Тема 10. Політико-правові системи країн Африки к півдню від Сахари. Африканські країни після деколонізації: вибір шляхів розвитку. Традиційне і сучасне у суспільно-політичному житті країн, що звільнилися. Держава та суспільство у ХХ – на початку ХХІ ст. Радикальний ісламізм у «Чорній» Африці. Місце і роль звичайно-традиційного права.

Політико-правові системи країн Тропічної та Південної Африки: загальне та особливе.

2. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Т. 1. Сучасні політико-правові системи: загальна характеристика</p> <p>1. Сучасні політичні системи: загальна характеристика. Демократичні та антидемократичні політико-правові режими. Авторитаризм. Тоталітаризм. Військові режими.</p> <p>2. Сучасні партійні системи на Сході: загальна характеристика.</p> <p>3. Правові системи: континентальна (романо-германська), англосаксонська, релігійні, звичайно-традиційна.</p>	2

	4. Особливості китайського, японського, індуського, мусульманського права.	
2.	<p>Т. 2. Етапи формування політико-правової системи Китаю</p> <p>1. Сінхайська революція 1911–1913 рр. і встановлення республіканської форми правління. Еволюція політико-правової системи Китаю у 20-ті – наприкінці 40-х років ХХ ст.</p> <p>2. Проголошення КНР і становлення соціалістичної політико-правової системи. Конституція 1954 р.</p> <p>3. «Культурна революція» і криза політико-правової системи.</p> <p>4. Конституція 1982 р. і розвиток політико-правової системи КНР в умовах економічної реформи.</p>	2
3.	<p>Т. 3. Етапи формування політико-правової системи Японії</p> <p>1. Особливості політико-правової системи традиційної Японії.</p> <p>2. «Революція/реставрація Мейдзі» і модернізація політико-правової системи Японії. Конституція 1889 р.</p> <p>3. Американська окупація та формування політичної системи сучасної Японії.</p> <p>4. Період політичного домінування ЛДП (1955–1993 рр.). «Епоха коаліційних урядів» (з 1993 р.).</p> <p>5. Інститут імператорської влади у сучасній Японії.</p>	2
4.	<p>Т. 4. Формування політико-правової системи Індії</p> <p>1. Англійське завоювання Індії і формування колоніальної політико-правової системи.</p> <p>2. Перемога народів Індії у боротьбі за незалежність. Конституція 1950 р. Формування політико-правової системи незалежної Індії.</p> <p>3. Еволюція політико-правової системи Індії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.</p>	2
5.	Т. 5. Формування політико-правової системи Ірану	2

	<p>1. Особливості політичного режиму шахського Ірану епохи Каджарів. Іранська революція 1905–1911 рр. Конституційне законодавство 1906–1907 рр.</p> <p>2. Особливості політико-правової системи Ірану у 20–30-ті роки ХХ ст. Реформи Реза-шаха Пехлеві.</p> <p>3. Зміни у політико-правовій системі Ірану у 1950-ті – середині 1970-х років. Реформи шахського уряду епохи «білої революції».</p> <p>4. Антишахська революція 1978–1979 рр. і зміна політичного режиму. Особливості сучасної політико-правової системи Ісламської Республіки Іран.</p>	
6.	<p>Т. 6. Формування політико-правової системи Туреччини</p> <p>1. Національна революція 1919–1923 рр. Реформи кемалістів зі зміни політико–правової системи Туреччини.</p> <p>2. Характерні риси політико-правової системи кемалістської Туреччини у 20-ті – середині 40-х років ХХ ст.</p> <p>3. Криза кемалізму та його політико-правової системи. Армія у суспільно–політичному житті Туреччини.</p> <p>4. Особливості сучасної політико-правової системи Туреччини.</p>	2
	Разом	12

3. Завдання для самостійної роботи:

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Вступ до курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – впевнено засвоїти поняття «політична системи», проаналізувати її складові; 	4

	<ul style="list-style-type: none"> – охарактеризувати сучасні партійні системи; – проаналізувати правові системи, які існують у світі сьогодні; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	
2	<p>Тема 2. Конституційний процес у Китаї в першій половині ХХ ст.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проаналізувати наслідки Сінхайської революції 1911–1913 рр. і простежити процес встановлення республіканської форми правління; – проаналізувати основні етапи конституційного процесу у першій половині ХХ ст., звернувши увагу на конституції 1912, 1914, 1923, 1931 та 1946 років; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	7
3	<p>Тема 3. Етапи формування політико-правової системи КНР:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати становлення соціалістичної політико-правової системи КНР; – простежити розвиток політико-правової системи КНР в умовах економічної реформи; – з’ясувати особливості кримінального та цивільного законодавства КНР; – розглянути еволюцію політико-правової системи Тайваню; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	7
4	<p>Тема 4. Етапи формування політико-правової системи Японії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; 	6

	<ul style="list-style-type: none"> – проаналізувати особливості політико-правової системи традиційної Японії; – оцінити значення «революції/реставрації Мейдзі» у модернізації політико-правової системи Японії; – розглянути еволюцію політико-правової системи Японської імперії в 20–30-ті роки ХХ ст.; – проаналізувати етапи формування політичної системи сучасної Японії; – з’ясувати місце інституту імператорської влади у сучасній Японії; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	
5	<p>Тема 5. Особливості політико-правових систем інших країн регіону Східної та Південно-Східної Азії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – простежити еволюцію політико-правових систем КНДР та Республіки Корея; – проаналізувати особливості політико-правових систем країн Південно-Східної Азії; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	5
6	<p>Тема 6. Етапи формування політико-правової системи Індії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати особливості історичного розвитку Індії, звернувши увагу на кастову систему; – простежити процес англійського завоювання Індії і формування колоніального апарату управління; – проаналізувати «курс Неру» у внутрішній політиці; – простежити еволюцію політико-правової системи Індії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.; 	5

	<ul style="list-style-type: none"> – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	
7	<p>Тема 7. Етапи формування політико-правової системи Ірану:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати особливості політичного режиму шахського Ірану епохи Каджарів; – проаналізувати реформи Реза-шаха Пехлеві та особливості політико-правової системи Ірану у 20–30-ті роки ХХ ст.; – простежити зміни у політико-правовій системі Ірану у 1950-ті – середині 1970-х років; – проаналізувати зміни політичного режиму внаслідок антишахської революції 1978–1979 рр.; – проаналізувати особливості сучасної політико-правової системи Ісламської Республіки Іран; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	6
8	<p>Тема 8. Етапи формування політико-правової системи Туреччини:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати особливості розбудови османської державності; – простежити зміни у політико-правовій системі Туреччини під час модернізація епохи Танзімату; – детально розглянути реформи кемалістів зі зміни політико-правової системи Туреччини після національної революції 1919–1923 рр.; – проаналізувати роль армії у суспільно-політичному житті Туреччини; – проаналізувати особливості сучасної політико-правової системи Туреччини; 	6

	– підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	
9	Тема 9. «Ісламський ренесанс» і нові тенденції у політичному розвитку арабських країн: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати політико-правові системи арабських країн; з'ясувати їхні спільні та особливі риси; – розглянути вплив «Арабської весни» на трансформацію політико-правових систем країн регіону; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	4
10	Тема 10. Політико-правові системи країн Африки к півдню від Сахари: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати місце і роль звичайно-традиційного права у країнах регіону; – проаналізувати політико-правові системи країн Тропічної та Південної Африки; з'ясувати їхні спільні та особливі риси; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	4
Разом		54

4. Рекомендована література

1. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна. Київ: АМУПП, 2000. 200 с.
2. Гапотій В.Д. Основні правові системи світу: навч. посіб. / В.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 279 с.
3. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 346 с.

4. Даль Р. А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О. Д. Білогорського. Харків: Каравела, 2002. 216 с.
5. Кириченко В. Політичні системи світу. Кредитно-модульний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 218 с.
6. Козицький А. М. Новітня історія Азії та Африки: Навч. посібник. Львів: Афша, 2005. 430 с.
7. Курілло В. Є. Поділ понять «політична система» і «політичний режим» в підходах та визначеннях // Моголянські читання 2018: XXI Всеукраїнська науково-метод. конф. Миколаїв, 12–17 листоп. 2018 р. [Збірник тез]. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2018. С. 5–7.
8. Курілло В. Є. Політичні системи та режими сучасності: методичні вказівки / В. Є. Курілло. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 100 с.
9. Курілло В. Є. Щодо типологізації політичних систем суспільства // Сучасна українська політика. Політики та політологи про неї. Вип. 11. Миколаїв, Київ, 2007. С. 57-64.
10. Латигіна Н. Демократія: реалії versus утопії. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. 400 с.
11. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: ВД „Професіонал”, 2004. 336 с.
12. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 944 с.
13. Панков В. Типологія політичних режимів та їх класифікація // Економіка. Фінанси. Право. 2001. № 11. С. 35-39.
14. Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави : у двох томах / за ред. О. В. Скрипнюка; Нац. акад. правових наук України. Київ: Логос, 2010.
15. Політична система сучасного суспільства: навчальний посібник / В. В. Мадіссон, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк, Н. В. Пархоменко. Київ, КНУТД, 2015. 229 с.
16. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Т.1-2 / Перекл. з англ. О. Коваленка. Київ: Основи, 1994. 444/495 с.
17. Порівняльна політика: основні політичні системи сучасного світу / за ред. В. Бакірова, М. Сазонова; Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Харків : [б.в.], 2008. 576 с.

18. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: монографія / за заг. ред. Л.М. Герасіної, О.Г. Данильяна; Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2008. 320 с.
19. Саміло Г.О. Змішані правові системи: проблеми класифікації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 33. Том 1. 2015. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/>
20. Самойлов О.Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Київ: КиМУ, 2015. 282 с.
21. Сергійчук І. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець ХХ ст.): Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми: Університетська книга, 2002. 288 с.
22. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Вид. 2-е, перероб. і доп. Харків: Еспада, 2009. 320 с.
23. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf
24. Фісун О. Типології політичних систем: основні підходи // Політичний менеджмент. 2005. № 5. С. 39-50. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/fisun_typologii.pdf
25. Шаповал В. Київ: Укр. центр Правнич. Студій, 1999. 320 с.
26. Юридична енциклопедія: у 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Укр. енцикл., 1998. 2003.
27. Almond G. Comparative Political System // Journal of Politics. 1956. 18(3). P. 391–409.
28. Dickovick, J. T., Eastwood J. Comparative Politics: Integrating Theories, Methods, and Cases. Oxford University Press; 3rd edition. 2018. 696 p.
29. The Cambridge History of China. V. 12-15.
30. The Cambridge History of Japan. V. 6: The Twentieth Century. Cambridge University Press. 888 p.
31. Kissinger Henry. On China. New York: Penguin Press, 2011. 586 p.
32. Mahler, G. S. Comparative Politics: Exploring Concepts and Institutions Across Nations. Lynne Rienner Publishers, Inc. 2019. 504 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/>
2. Сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН): <http://www.asean.or.id/>
3. Сайт Міністерства закордонних справ України www.mfa.gov.ua
4. Сайт Дипломатичної академії МЗС України www.dipacadem.kiev.ua
5. Сайт Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка www.iir.kiev.ua
6. Сайт журналу «Зовнішні зносини» www.uaforeignaffairs.com
7. Foreign Affairs URL: <http://www.foreignaffairs.org/>
8. Foreign Policy. <http://www.foreignpolicy.com> 19. Global Policy Journal. URL: www.globalpolicyjournal.com
9. Journal of Eurasian Studies. URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-eurasian-studies>
10. The WWW Virtual Library: International Affairs Resources. URL: <http://www2.etoyn.edu/vl/> World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

5. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Демократичний режим правління: сучасні моделі. (Ліберально-демократичний режим, консервативно-демократичний режим, радикально-демократичний режим).
2. Тоталітарний режим: загальна характеристика. Тоталітарні режими на Сході.
3. Авторитарний режим: загальна характеристика. Авторитарні режими на Сході.
4. Військовий режим: загальна характеристика. Військові режими на Сході.
5. Сучасні партійні системи на Сході.
6. Сучасні правові системи: загальна характеристика.
7. Континентальна (романо-німецька) правова система на Сході.
8. Англосаксонська правова система на Сході.

9. Релігійні правові системи на Сході.
10. Зазвичай-традиційна правова система: загальна характеристика.
11. Утворення КНР і становлення соціалістичної політико-правової системи. Конституція 1954 р.
12. «Культурна революція» та криза політико-правової системи КНР.
13. Конституція 1982 р. та розвиток політико-правової системи КНР в умовах економічної реформи.
14. Еволюція політичної системи Тайваню («Китайської Республіки» на Тайвані).
15. Сьогунат як форма японської держави.
16. «Революція/реставрація Мейдзі» і модернізація політико-правової системи Японії.
17. Особливості конституційного процесу у Японії. Конституції 1889 та 1947 гг.
18. Політико-правова система Японської імперії в 20–30-ті роки ХХ ст.
19. Реформи американської окупаційної адміністрації 1945–1947 рр. з політичної перебудови японської держави і суспільства. Конституція 1946 р.
20. Етапи формування політичної системи сучасної Японії.
21. Монголія: реалізація радянської моделі політико-правової системи.
22. Демократична революція 1989-1990 рр. та формування політико-правової системи сучасної Монголії
23. Особливості формування політичної системи КНДР.
24. Еволюція політичної системи Республіки Корея.
25. Політико-правові системи країн Південно-Східної Азії: загальна характеристика.
26. Етапи формування політико-правової системи Індії.
27. Еволюція політико-правової системи Індії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Кастова система у сучасній Індії.
28. Особливості політичного режиму шахського Ірану епохи Каджарів.
29. Особливості політико-правової системи Ірану у 20–30-ті роки ХХ ст. Реформи Реза-шаха Пехлеві.
30. Зміни у політико-правовій системі Ірану у 1950-ті – середині 1970-х років. Реформи шахського уряду епохи «білої революції».
31. Антишахська революція 1978–1979 рр. і зміна політичного режиму. Формування політико-правової системи Ісламської республіки Іран.
32. Іранський досвід ісламського розвитку. Особливості сучасної політико-правової системи Ісламської Республіки Іран.
33. Розбудова османської державності та її особливості.
34. Модернізація епохи Танзімату та зміни у політико-правовій системі Туреччини.

35. Характерні риси політико-правової системи кемалістської Туреччини у 20-ті – середині 40-х років ХХ ст.
36. Криза кемалізму. Політична боротьба у 50–80-ті роки ХХ ст. Армія у суспільно–політичному житті Туреччини.
37. Особливості сучасної політико-правової системи Туреччини.
38. Політико-правові системи арабських країн: спільне та особливе.
39. Радикальний ісламизм у «Чорній» Африці. Місце і роль звичайно-традиційного права.
40. Правові системи Африки.
41. Політико-правові системи країн Тропічної та Південної Африки: спільне та особливе.

Критерії оцінювання екзаменаційних робіт:

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали – виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів – виставляється за наявності помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів – виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв’язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів – виставляється, якщо у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

Зразок екзаменаційного завдання з дисципліни «ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ СИСТЕМИ АЗІЇ ТА АФРИКИ» (8-й семестр):

Харківський національний університет імені В.Н Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалаврський
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Семестр 8
Форма навчання денна
Навчальна дисципліна «ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ СИСТЕМИ АЗІЇ ТА
АФРИКИ»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Демократичний режим правління на Сході: сучасні моделі.
2. «Культурна революція» та криза політико-правової системи КНР.
3. Демократична революція 1989-1990 гг. та формування політико-правової системи сучасної Монголії.

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол № __ від «__» _____ 2022 року

Завідувач кафедри _____ А. Ю. Парфіненко

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____ О. І. Тумаков

(підпис)

(прізвище та ініціали)